

Khó khăn tâm lý trong học tập của sinh viên sư phạm năm thứ nhất Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc

Trần Thị Lan Anh*; Nguyễn Thị Phương Chung*, Phạm Việt Hà*

* Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc

Received: 16/08/2024; Accepted: 26/08/2024; Published: 5/9/2024

Abstract: In life, people want to survive and develop must participate in activities, by activities and through activities human personality is formed and developed. Depending on the purpose, task, position and different circumstances, each individual, in their activities will encounter certain difficulties that require individuals to make efforts to overcome so that the activities can take place as well as achieve their goals. Therefore, it is very necessary to understand the difficulties and have measures to reduce them. The article presents the psychological difficulties in studying of students at Vinh Phuc College, thereby presenting some basic solutions to limit this problem to help first-year students of the school achieve better results in the learning process.

Keywords: Cognitive activity; Psychological difficulties; Pedagogical students.

1. Đặt vấn đề

Đối với con người nói chung, sinh viên nói riêng, học tập là một hoạt động chính, hoạt động cơ bản mà thông qua nó người sinh viên nắm vững kiến thức chuyên môn và kỹ năng thực hành về nghề, có khả năng phát hiện và giải quyết những vấn đề thông thường thuộc chuyên môn được đào tạo để trở thành chuyên gia trong lĩnh vực được đào tạo, có khả năng lao động nghề, nuôi sống bản thân, phục vụ xã hội trong tương lai. Do đó, hoạt động học tập cần có sự quan tâm nghiên cứu, tìm hiểu nhằm mục đích tạo điều kiện thuận lợi cũng như giảm bớt khó khăn nảy sinh trong học tập của sinh viên. Sinh viên năm thứ nhất tại trường Cao đẳng Vĩnh phúc (CĐVP) nói riêng, phần lớn là học sinh đang thực hiện bước chuyển tiếp từ môi trường học tập ở phổ thông sang môi trường học tập ở bậc đại học, cao đẳng với nhiều khác biệt về khối lượng, nội dung tri thức, phương pháp giảng dạy, hình thức học tập... Ngoài ra, sinh viên Cao đẳng Vĩnh phúc tập hợp từ những học sinh ở những huyện, thị khác nhau, với môi trường hoàn cảnh sống, môi trường giáo dục, điều kiện kinh tế có nhiều khác biệt. Tất cả những khác biệt đó đã gây khó khăn tâm lý khiến sinh viên gặp nhiều trở ngại trong học tập. Việc phát hiện những khó khăn tâm lý cụ thể và tìm ra biện pháp khắc phục những khó khăn tâm lý này trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất là việc làm cần thiết, góp phần nâng cao hiệu quả học tập của họ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất trường CĐVP

Đặc điểm sinh viên sư phạm năm thứ nhất trường CĐVP. Sinh viên sư phạm năm thứ nhất trường CĐVP cơ bản là những người vừa tốt nghiệp THPT, những người vừa trải qua một thời kỳ học tập dưới sự bảo bọc của thầy cô, bố mẹ, họ cũng vừa trải qua một kỳ thi tốt nghiệp THPT và một kỳ thi tuyển sinh đầy cam go. Việc được trở thành sinh viên một trường Cao đẳng có thể được coi là một chiến thắng đáng tự hào. Sinh viên năm thứ nhất là những người vừa rời khỏi ghế nhà trường phổ thông để bước vào ngưỡng cửa đại học, cao đẳng. Thông thường họ có độ tuổi 17, 18 với đầy sức trẻ, hoài bão và ý chí vươn lên. Nhân cách của họ đã và đang phát triển mạnh mẽ, học có ý thức về hành vi của mình.

Sinh viên năm thứ nhất chưa có phẩm chất nghề nghiệp chuyên biệt thuộc một ngành nhất định. Họ là con em thuộc các tầng lớp xã hội khác nhau ở nông thôn và thành thị. Do đó, các yếu tố bẩm sinh di truyền đã được biến đổi dưới ảnh hưởng của giáo dục gia đình, của trường phổ thông, các phong tục tập quán địa phương và những điều kiện sống, sinh hoạt nói chung. Họ vào trường Cao đẳng mang theo một số phẩm chất tâm lý ổn định, đại biểu cho lối sống của một số tầng lớp, giai cấp và của địa phương mình. Do vậy, trong tập thể sinh viên năm thứ nhất thường có va chạm mạnh do tính độc đáo của nhân cách con người trẻ. Trong quá trình làm quen với cuộc sống tập thể ở trường cao đẳng, sinh viên thường có hành vi bất chước lẫn nhau thể hiện bước đầu đồng nhất xã hội. Ở đây sinh viên chưa có quan điểm phân hóa đối với vai trò của mình.

Việc nắm bắt được đặc điểm nhân cách của sinh

viên năm thứ nhất có ý nghĩa quan trọng trong việc xác định nội dung, hình thức và phương pháp tác động đến họ theo hướng hình thành nhân cách người chuyên gia tương lai trong trường đại học, cao đẳng. Hình thành nhân cách chuyên gia không thể nằm ngoài quy luật chung là: Nhân cách được bộc lộ, hình thành và phát triển trong hoạt động, trong đó hoạt động học tập đóng vai trò là hoạt động chủ đạo có ảnh hưởng đến nhận thức nghề nghiệp và hoàn thiện nhân cách của sinh viên.

Đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên sư phạm năm thứ trường CĐVP. Hoạt động học tập tại trường Đại học, Cao đẳng nói chung và tại trường Cao đẳng Vĩnh Phúc nói riêng đòi hỏi người học phải năng động, chủ động. Do đó, sinh viên cần phải có những kế hoạch học tập thật khoa học, chủ động. Đặc biệt sinh viên năm thứ nhất là những người lần đầu được tiếp xúc với các môn học, phương pháp học hoàn toàn mới, việc huấn luyện các nội dung về lý thuyết trước giờ lên lớp, tự học, thảo luận cũng như tham gia tranh luận trong các buổi học yêu cầu sự chủ động rất cao.

Từ những học sinh phổ thông đang được học những tri thức cơ bản của cấp phổ thông, lên đại học - cao đẳng họ bắt đầu học những môn học đại cương chuyên về các lĩnh vực của ngành và xã hội. Và hơn nữa ven cạnh việc tự học ở nhà giờ đây họ phải tham gia các buổi thảo luận cũng như chuẩn bị các nội dung thảo luận và các câu hỏi chất vấn... nên hoạt động học tập có đặc thù riêng

2.2. Những khó khăn tâm lý trong học tập của sinh viên sư phạm năm thứ nhất trường CĐVP

Khái niệm khó khăn tâm lý: Khó khăn tâm lý là toàn bộ những nét tâm lý của cá nhân nảy sinh ở chủ thể trong quá trình hoạt động không phù hợp với những yêu cầu đặc trưng của một hoạt động nhất định, làm ảnh hưởng xấu đến tiến trình và kết quả hoạt động đó. Khó khăn tâm lý trong học tập là những nét tâm lý của cá nhân nảy sinh ở người sinh viên trong hoạt động học tập, làm cản trở đến tiến trình và kết quả của hoạt động học tập của họ.

Các yếu tố ảnh hưởng đến khó khăn tâm lý trong học tập của sinh viên năm thứ nhất. Bàn về khó khăn tâm lý trong học tập của sinh viên năm thứ nhất, chúng tôi cho rằng cơ bản thể hiện qua 3 mặt: nhận thức, thái độ và hành vi. Cụ thể:

* **Về mặt nhận thức:** Trong tâm lý học nhận thức là một trong những thành tố quan trọng của đời sống tâm lý con người. Nhận thức giúp con người hiểu biết về các sự vật, hiện tượng. Thông thường nhận thức là sợi chỉ đỏ xuyên suốt quá trình hành động của

con người giúp con người bày tỏ thái độ và có hành vi tương ứng khi nhìn nhận, đánh giá thế giới khách quan. Những khó khăn thường xuất hiện trong quá trình học tập đó là: Sự nhận thức chưa đầy đủ về mục đích, kế hoạch, nội dung, phương pháp học tập dẫn đến tình trạng người học còn lúng túng thiếu tự tin trong quá trình tiến hành hoạt động học tập của bản thân; Chủ thể chưa xác định đúng năng lực học tập, chưa xác định được điểm mạnh yếu của bản thân nên kết quả học tập không cao.

* **Về mặt xúc cảm, tình cảm:** Đây là thái độ cảm xúc của con người thể hiện trong quá trình học tập. Thông thường những người ít gặp khó khăn tâm lý trong hoạt động học tập là những người viết làm chủ trạng thái xúc cảm, tình cảm của bản thân, biểu hiện ở việc biết kìm chế, tạo ra hứng thú xúc cảm tích cực, biết điều chỉnh, điều khiển các diễn biến tâm lý của mình. Trên cơ sở đó họ lựa chọn được phương pháp phù hợp với mục đích nội dung học tập. Ngược lại sinh viên năm thứ nhất học theo hệ thống tín chỉ cũng gặp nhiều khó khăn về mặt xúc cảm, tình cảm. Như sự bỡ ngỡ trước môi trường mới, sự lo lắng, đôi khi là rụt rè, thiếu tự tin trong việc làm quen tiếp xúc, chưa tạo được tình cảm tích cực đối với môi trường học tập... Những điều đó cũng đã và đang ảnh hưởng đến hiệu quả học tập của các em.

* **Về mặt hành vi:** Đây là bộ mặt của con người, nói lên đời sống tâm lý của họ khi tham gia vào hoạt động học tập. Những người gặp khó khăn tâm lý trong hoạt động học tập thường có những biểu hiện: lúng túng, thiếu tự tin, diễn đạt nội dung học tập thiếu chính xác, chưa có khả năng xây dựng những kế hoạch học tập cho tuần, tháng, chưa có phương pháp học tập phù hợp.

Tóm lại khó khăn tâm lý trong hoạt động học tập của sinh viên nói chung và sinh viên năm thứ nhất nói riêng được biểu hiện thông qua 3 mặt trên. Chúng có mối quan hệ tác động qua lại lẫn nhau là một chỉnh thể thống nhất tạo nên cấu trúc tâm lý con người. Thông thường, nhận thức đúng đắn dẫn đến thái độ đúng, dẫn đến hành vi đúng. Do vậy, trong quá trình học động học tập muốn tháo gỡ khó khăn tâm lý chủ thể cần chú ý quan tâm đến 3 mặt trên.

Khó khăn tâm lý trong học tập của sinh viên sư phạm năm thứ nhất trường CĐVP. Trên cơ sở những vấn đề lý luận về khó khăn tâm lý trong học tập của sinh viên năm thứ nhất, đối chiếu với những đặc điểm học tập tại trường Cao đẳng Vĩnh Phúc, theo chúng tôi sinh viên năm thứ nhất trường Cao đẳng Vĩnh Phúc gặp phải những khó khăn tâm lý trong học tập như sau:

* **Khó khăn về mặt nhận thức:** Chưa có sự hiểu biết đầy đủ, toàn diện về trường Cao đẳng Vĩnh Phúc, về phương pháp làm việc của các giảng viên trong nhà trường; Chưa có hiểu biết nhiều về bản thân các thầy, cô giáo trong nhà trường. Mỗi thầy cô giáo là một chủ thể riêng biệt, tạo nên mối quan hệ hoàn toàn mới với các em; Thiếu sự hiểu biết tường minh về chuyên ngành mình được đào tạo; Nhận thức về động cơ học tập có thể chưa rõ ràng; Mơ hồ, thiếu hiểu biết về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của các môn học trong chương trình học của chuyên ngành đào tạo; Thiếu sự hiểu biết về nhiệm vụ học tập và yêu cầu học tập của mình

* **Khó khăn trong thái độ học tập:** Tâm lý xã hội; Chưa thích ứng với phương thức tổ chức học tập ở trường cao đẳng; Tâm lý e ngại, sợ mắc sai lầm trong học tập; Chán nản khi gặp những môn học khó; Lo lắng quá mức về việc học; Rụt rè, nhút nhát trong việc học; Chủ quan trong học tập; Thiếu tự tin vào bản thân nên không cố gắng học tập; Thiếu kiên nhẫn trong học tập; Mất bình tĩnh khi gặp những vấn đề khó trong hoạt động học tập.

* **Khó khăn trong việc thực hiện kỹ năng học tập:** Không biết hoặc không rõ cách thực hiện; Thấy không cần thiết hoặc không thành thạo trong các kỹ năng sau: Đọc sách; Nghe giảng và ghi chép bài giảng; Kiểm tra đánh giá; Thuyết trình, thảo luận; Ôn tập; Nghiên cứu khoa học.

Để khắc phục những hạn chế trên, cần thực hiện 03 giải pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, về phía nhà trường, Khoa: Tăng cường cung cấp thông tin về trường, về các ngành học, về yêu cầu nghề nghiệp cũng như tạo điều kiện cơ sở vật chất tốt nhằm giúp sinh viên sư phạm năm thứ nhất giảm bớt lo lắng, bỡ ngỡ khi bước chân vào giảng đường trường CĐVP thông qua các buổi nói chuyện, giao lưu giữa các thầy cô giáo với sinh viên năm thứ nhất, giữa sinh viên năm thứ nhất với các sinh viên khóa trước để giới thiệu về trường, về khoa, về ngành học mà mình đã chọn. Trong tuần sinh hoạt công dân đầu năm học, cần chú ý cung cấp cho sinh viên năm thứ nhất thông hiểu nội quy quy chế của nhà trường về học tập nhưng cũng cần chú ý cung cấp cho sinh viên những hiểu biết về khuôn viên nhà trường, cung cấp cho các em những hiểu biết, kỹ năng để có thể hòa nhập, thích nghi với môi trường sống và học tập tại Phúc Yên, tại ký túc xá nhà trường.

Thứ hai, về phía giảng viên: Các giảng viên cần nhiệt tình trong các buổi giao lưu tiếp xúc với sinh viên năm thứ nhất, chia sẻ, giúp sinh viên xóa bỏ khoảng cách tâm lý thầy trò, thực sự trở thành một người bạn lớn đối với các em. Chú trọng công tác cố vấn học tập, trong đó đặc biệt chú ý đến việc chia sẻ, trao đổi với sinh viên năm thứ nhất về phương pháp dạy - học tại trường Cao đẳng Vĩnh Phúc.

Thứ ba, về phía sinh viên: Nâng cao ý thức về ngành học mà mình đã chọn. Xác định đúng đắn động cơ, mục tiêu học tập cụ thể, phù hợp với bản thân và hài hòa với yêu cầu chung của nhà trường, của xã hội. Tích cực, chủ động trong các buổi giao lưu mà nhà trường tổ chức để hiểu biết sâu về nhà trường, về khoa, về thầy cô và những kinh nghiệm, kỹ năng mà thầy cô, các anh chị sinh viên khóa trước trao truyền làm hành trang vững bước vào hoạt động học tập cũng như sinh hoạt tại trường một cách thoải mái nhất, có hiệu quả nhất.

3. Kết luận

Kết quả học tập của sinh viên phụ thuộc vào rất nhiều yếu tố. Kết quả học tập của sinh viên sư phạm năm thứ nhất trường Cao đẳng Vĩnh Phúc nói riêng và của sinh viên các trường cao đẳng, đại học nói chung không chỉ phụ thuộc vào những yếu tố khách quan từ phía nhà trường, thầy cô giáo, vào trình độ của các em mà còn phụ thuộc rất nhiều vào yếu tố tâm lý sẵn sàng bước vào hoạt động học tập tại ngôi trường mới, cấp học mới, cấp học đào tạo nghề chuyên nghiệp. Việc phát hiện những khó khăn tâm lý mà sinh viên sư phạm năm thứ nhất trường Cao đẳng Vĩnh Phúc gặp phải trong quá trình học tập có ý nghĩa quan trọng tạo nên sự yên tâm, quyết tâm gắn bó với nhà trường, tạo động lực học tập to lớn cho sinh viên. Đó cũng là một trong những giải pháp để nâng cao chất lượng học tập của sinh viên sư phạm năm thứ nhất và cũng là để khẳng định chất lượng và uy tín của nhà trường với xã hội.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2023), *Thông tư số 07/2023/TT-BGDĐT, ngày 10/4/2023 về Ban hành Quy chế đào tạo trình độ cao đẳng ngành Giáo dục Mầm non.*
2. Hoàn Thanh Thủy (chủ biên), Phan Thị Hồng Vinh (2016), *Tổ chức hoạt động tự học cho sinh viên trường Đại học Sư phạm theo hướng tiếp cận năng lực*, NXB Giáo dục Việt Nam.
3. Mạc Văn Trang (2007), *Trẻ khó khăn trong học tập - một số vấn đề cấp bách, cần nghiên cứu, giải quyết*, Tạp chí Tâm lý học số 6 (99) Tr 24-27.